

Марценюк А. В.
Викладач вищої категорії,
Миколаївський технологічно-економічний коледж
Миколаївського національного аграрного університету,
м. Миколаїв, Україна,
kav_mdau@ukr.net

ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ З ВИКОРИСТАННЯМ ПРОЕКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

В статті розглядається доцільність використання методу проектів як одного з напрямків удосконалення навчального процесу та розвитку творчих здібностей студентів у ВНЗ.

Ключові слова: метод проектів, навчальний процес, творчі здібності, студенти.

Час зобов’язує сучасного педагога шукати такі форми проведення занять, які захопили б, принесли радість і задоволення. Ян Коменський вважав інтерес основою навчання, адже оригінальна форма пізнання допомагає уникнути одноманітності, шаблонності, сприяє ширшому застосуванню ефективних методів та прийомів засвоєння нових знань та формування творчих здібностей. Однією з можливостей розв’язання даної проблеми є запровадження технологій інтерактивного навчання. Технологія

інтерактивного навчання – така організація навчального процесу, за якої неможлива неучасть у процесі пізнання:

- кожен учасник має конкретне завдання, за виконання якого він повинен публічно прозвітувати;
- від діяльності кожного учасника залежить якість виконання поставленого перед групою завдання.

Одним із найперспективніших методів навчання вважають метод проектів, мета якого полягає у створенні умов, за яких студенти самостійно набувають знань, яких не вистачає, із різних джерел; використовують набуті знання для виконання пізнавальних і практичних завдань; виробляють комунікативні вміння, працюючи в різних групах; розвивають дослідницькі уміння; розвивають системне мислення.

Найбільш доцільним та ефективним, на мою думку, метод проектів є на заняттях української мови та літератури. Результатом проекту можуть бути твори різних літературних жанрів: казка, оповідання, вірш, стаття, сценарій, альманах, виставка, фольклорне свято, альбом, газета, екскурсія, словники різних видів та ін. Підготовка проекту з мови орієнтує більше не на пошукову, а творчу діяльність. У мовному проекті можуть міститися правила, визначення з обраної теми, схеми, таблиці, алгоритми, вправи на повторення, творчі завдання, ребуси, кросворди, акровірші тощо

Існують різні напрямки класифікації проектів. Вони класифікуються за масштабом, термінами реалізації, якістю виконання, обмеженістю ресурсів, конструктивним виконанням, кількістю учасників. Вони можуть охоплювати кілька дисциплін або реалізовуватись у межах однієї дисципліни.

Визначаються основні типи проектів: дослідницькі, літературно-творчі, пригодницькі, ігрові, інформаційні проекти, практико-орієнтовані, з відкритою, явною або з прихованою координацією. Робота над кожним із проектів здійснюється в кілька етапів і зазвичай виходить за рамки навчальної діяльності на заняттях. На практиці частіше доводиться мати справу зі змішаними типами проектів, використовуючи власні мультимедійні

презентації. Це викликає живий інтерес, покращує процес засвоєння матеріалу, унаочнює пізнання, сприяє розвитку творчих здібностей.

Основними етапами роботи над кожним із видів проектів є: початковий (підготовчий) етап, організаційно-установчий етап, етап реалізації проекту, етап завершення проекту. У проведенні роботи над створенням проекту з важливе чітке дотримання усіх етапів. На засіданнях необхідно обговорювати шляхи реалізації проблем, коригувати та спрямовувати роботу кожного учасника, допомагати ретельно відбирати мовний матеріал, розглядати та аналізувати зібрані матеріали, робити словникову роботу, укладати плани презентацій, створювати фотоальбоми, обговорювати виступи студентів, добирати вірші для представлення, прослуховувати музичні композиції, добирати уривки драм для інсценізацій, прослуховувати листи у ролях. Увесь опрацьований, оформлений матеріал представляють під час захисту проектів. Для полегшення роботи розробляються і пропонуються учасникам пам’ятки.

Цінним у роботі над творчим проектом є те, що студенти набувають уміння користуватися джерелами інформації: книгами, періодикою, аудіовізуальними та комп’ютерними засобами, вчать самостійно опановувати знання, порівнюючи, зіставляючи, даючи оцінку вчинкам, стосункам людей, суспільним і культурним явищам та процесам, спостерігати і робити власні висновки. А також робота над створенням проектів дає студентам можливість спілкуватись у реальній життєвій ситуації, що вимагає від них застосовувати та адаптувати досліджуваний матеріал, стає справжньою колективно-творчою справою. Зацікавленість вибором теми та процесом роботи над проектом сприяє формуванню комунікативної компетентності – здатності встановлювати і підтримувати необхідні контакти з іншими людьми, досягнення партнерами взаєморозуміння, краще усвідомлення ситуації і предмета спілкування. підвищує їх мотивацію та інтерес до вивчення дисципліни.

Однак не можна стверджувати, що проектна робота допоможе вирішенню всіх проблем навчання. Адже в роботі за даним методом існують і

труднощі: на підготовку до роботи витрачається багато часу (значні моральні та інтелектуальні зусилля), тому потрібно чітко слідувати укладеному алгоритму роботи над проектом, дотримуватись пам’яток відповідно до обраного типу проекту, а також знати критерії оцінювання роботи.

Робота над проектом буде успішно реалізована, якщо буде:

- злагоджена робота в команді;
- компетентність членів команди;
- відповідальність за результати проекту;
- відповідність проекту потребам людей;
- підтвердження актуальності і значимості проекту.

Навчальна діяльність студентів на заняттях мови та літератури ефективна, якщо вона становить єдиний процес оволодіння знаннями та способами дії, якщо способи дії засвоюються в процесі отримання знань. Робота з поняттями та правилами має бути спрямована на їх застосування в різних як стандартних, так і нестандартних ситуаціях. Тільки в такому випадку засвоєні знання набувають практичної спрямованості. Тому я організую навчальний процес таким чином, щоб способи дії конструювались уже в процесі засвоєння знань, а знання набутих дій з мовним матеріалом.

В процесі проектної діяльності формуються та закріплюються загально-навчальні вміння та навички:

- навички оцінної самостійності;
- менеджерські вміння та навички;
- комунікативні та презентаційні вміння.

Використання методу проектів у навчально-виховному процесі дозволяє, дотримуючись традиційної системи навчальних занять, уникати їх відриву від реальної діяльності, добиваючись глибокого і надійного засвоєння матеріалу, що вивчається, стимулює інтерес студентів до проблеми усвідомленого вибору життєвих орієнтирів, що визначають майбутнє, а стратегічні напрямки діяльності студентів – учитися бути розумним,

здоровим, корисним людям, бути громадянином України, навчитися складати й реалізовувати власні життєві проекти у складних умовах сьогодення, а також сприяє досягненню вимог сучасного інформаційного суспільства.

Список використаних джерел:

1. Васютинський В. Психологія влади в інтерактивному дискурсі / В. Васютинський // “Ї”. – 2003. – № 30. – С. 62-71.
2. Варзацька Л. Інтерактивні методи навчання: лінгводидактичні засади / Л. Варзацька // Дивослово. – 2005. – № 2. – С. 5-19.
3. Волощук І. Структура творчих здібностей особистості / І. Волощук // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2002. – № 6. – С. 47-52.
4. Кратасюк Л. Інтерактивні методи навчання: Розвиток комунікативних і мовних умінь / Л. Кратасюк // Дивослово. – 2004. – № 10. – С. 2-11.
5. Коваль І. І. Психолого-педагогічні умови розвитку творчих здібностей школярів. Програма “Обдаровані діти” / І. І. Коваль // Обдарована дитина. – 2009. – № 8. – С. 20-29.
6. Котляренко Н. М. Творче мислення учнів: формування, розвиток, перспективи / Н. М. Котляренко // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2009. – № 29. – С. 31-36.
7. Маленко О. О. Креативність як вияв оригінального, нестандартного мислення / О. О. Маленко // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2010. – № 16-18. – С. 84-85.
8. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : науково-методичний посібник / За ред. О. І. Пометун. – К. : А.С.К., 2004. – 192 с.
9. Суворова Н. Интерактивное обучение: Новые подходы / Н. Суворова – 2005.
10. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посібн. / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко; за ред. О. І. Пометун. – К. : А.С.К., 2004. – С. 192.

A. Martsenyuk. Ukrainian language and literature teaching with using design technology.

Summary

In the the article the feasibility of using the method of projects as one of the areas of improving the educational process and the development of creative abilities of students in high school.

Keywords: design technology, pedagogy, teaching, Ukrainian language.